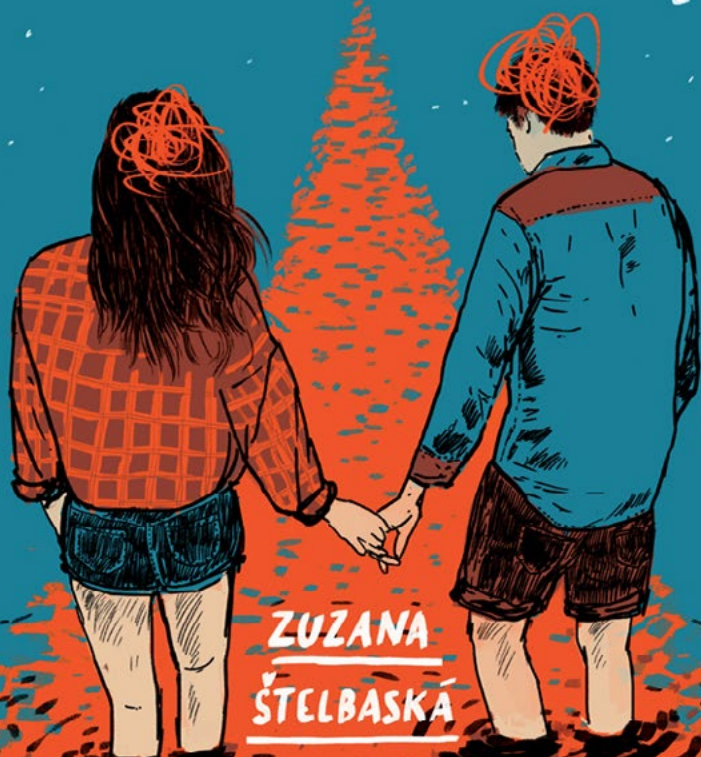

15-ROČNÍ

ZUZANA
ŠTELBAKÁ

COO
BOO

15-roční

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Zuzana Štelbaská
15-roční – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

15-ROČNÍ

ZUZANA ŠTELBAKÁ

COO
BOO

Tonka

Keď som bola mladšia, volali ma *Tonka-päťeurovka*. Nieкто raz na ulici vyrukoval s tým, že idem s každým za päť eur, a odvtedy sa to so mnou vlieklo. Bola to pre všetkých nenormálna zábava vykrikovať to po mne. No a čo. Zažila som aj horšie. Keď som bola v resoci, tam sa diali veci. Tá ich Tonka-päťeurovka by sama kukala!

Aby som to rýchlo zhrnula, nech vám to nemusím dopodrobna vykladať, lebo by som pri tom od nudy zaspala, tak môj skromný výpočet je tráva, haš, extáza, LSD, ale to iba párkrát, ťažko sa zháňalo, a, samozrejme, princ všetkých princov – pervitín, perník, piko. Veľa, veľa, veľa pika. A na to treba, samozrejme, veľa, veľa, veľa peňazí. Preto si dovolili na mňa vyskakovať, lebo nikto nepoznal moje zdroje, že odkiaľ by som na to už len ja, dedinská socka, mohla mať peniaze. Ale to zase pozor. Otvoriť niekomu spodnú náruč za prachy, tak hlboko som ešte nepadla.

Chceli by ste počuť všetky tie zveriny, čo sa mi stali? Alebo čo som videla, keď som bola zavretá v pašťáku? Chceli by ste, ja viem. He, to by sme tu boli do rána. Ohrýzli by ste si nechty až po lakte, keby som vám rozprávala, ako vyzerá absták, keď sa feťáci čistia od heráku. Ako pri tom ziapu a trasú sa. Hulala, ako huspeniny. Ksichty šedé, posteľe pošťané. Alebo ako si baby robili zle. Ukradli novému terapeutovi vreckový nôž, lebo si myslel, že na nás pôjde s dôverou, že on bude mať akože nožík vo vrecku a že verí, že ho nikto nepotiahne, no úplný magor. A tým nožom potom v noci odrezali jednej vlasy a do všetkých gatiek a nohavíc jej

v rozkroku vyrezali diery, no plakala som od smiechu! Hej, hej, dostali tresty, ale to je nepodstatné. Lebo keď viete, že bude trest, tak s tým do toho idete a nič vás nemôže prekvapiť.

Inak, jedlo bolo dobré, aj mňa tam naučili variť a piecť aj niečo iné než perník, ale to už zachádzam do príliš veľkých detailov a fakt nemusíte vedieť všetko. Keď ma pustili domov, bola som celkom rada, aj keď to miesto – akože to *domov* – pre mňa až taký význam nemá. Neviem, kde som doma. Síce som si až do trinástich myslela, že tu, ale potom som z kuchyne počula taký rozhovor, že:

„Raz sa to musí dozvedieť. A mali by sme jej to povedať my.“

„Ešte je mladá, nepochopí to.“

„Čo sa na tom dá nepochopiť? Tonka, si adoptovaná – a hotovo!“

Takže tak. Som adoptovaná. Dozvedela som sa to, keď som sa to dozvedieť nemala, a dosť ma to vzalo. Moja hlava to nechcela prijať. Akože som celý čas považovala za mamu niekoho, kto mama nebol, a otec ani nehovorím, ten ma našťval úplne, lebo som ho dovedy mala fakt na prvom mieste a potom spadol na posled-

né. Začala som tých ľudí volať *ujo* a *teta*. Boli z toho zvrútení a vyčítali mi to, ale ja len furt dookola, že ona ma neporodila a on ma nesplodil! No a tak sa to medzi nami rozsypalo, až som stretla svoje modly, ony utešili moje smútky a zoznámili ma s princom mojich snov. Ne, ne, ne, nič okrem pána Pika si pod tým nepredstavujte. Péčko, pierko, kryštál, pedro, sklo, perník, perníček, och, to boli časy. Špinavé podchody boli mojou izbou. Mláky mojím kobercom. Neznáme byty mojou školou. Moje modly ma naučili variť najlepší perníček a ja ako zakliata ježibabka som prebývala v perníčkovej chalúpke na mestskom sídlisku a varila kašičku pre všetkých, až kým ma po pár mesiacoch nevyňúrili teta s ujom a policajtom bez uniformy, s ktorým som odišla len preto, že mal košielku bielu ako múka.

V resoci som sa ničomu nebránila. Najprv, že detox v špitáli, to bolo kruté. Len veľmi ťažko som sa lúčila so svojím pánom a vládcom. Z tela odchádzal s bolesťami, držal sa mojich vnútorností, prsty mal do nich zaborené veľmi hlboko, až som kričala. Keď mi ho vyplavili aj z posledného chlpa, presťahovali ma do basy a tam, že mi ho vraj dostanú aj z mozgu. Takých ako ja tam bolo plno. Ohavy, cynici, prašivci, sexuálni ma-

niaci, princezné, bačkory, štetky, z každého rožka troška. Podľa ksichtov som presne vedela, kto na čom išiel. Všetci s hnisavými ranami, zuby na franforce, vráskaví, bez nechtov, no krásavci! A ja som po nich len prechádzala očami a hovorila si v duchu: *Herák, piko, toluén, piko, piko, chľast, huby, extáza, koks...* Najhoršie na tom boli heráci, to boli fakt chudáci, tým už niet pomoci, amen s nimi. A tí, čo to úplne prehnali alebo všetko miešali dokopy, kentus, hnus, tí z toho vyliezali prepnutí. Schizáci, paranoici, z pasťáku ich odšikovali rovno do pakárne.

Čo by ste ešte chceli vedieť? Tipujem, že viem, čo vás zaujíma. Bolo to tak, že sme boli rozdelení na banány a mušle, pekne osve, nemohli sme sa miešať, len na terapiách sme boli spolu. Ale ak si myslíte, že banán nepríde na to, ako sa dostať do mušle, keď chce, tak sa vráťte do plienok. V tmavých kútoch to bolo ako v ZOO počas ruje. Za cigu, to hlavne, výmenný obchod fungoval. Ale väčšina si proste nevedela pomôcť a museli sa tam obtierať o seba, lebo to inak nevedeli, normálne, ako zvieratká. Ale ako hovorím, mňa sa to netýkalo. To len aby ste vedeli, že som videla a zažila kadečo a len tak niečo ma neprekvapí.

Po návrate domov som sa pár týždňov nepohla z izby. Mala som asi nejaký šok z ľudí. Lebo v base vás naučia na prísny režim, všetko klope jak hodinky, presne viete, kedy sú raňajky, kedy robota na farme, kydanie hnoja okolo prasiec, všade nakadené, čižmami do toho idete až po kolená, to bolo moje. Potom zase jedlo, terapia, všetko na minútu presne, za blbosti trest, za podrazy päť. Pravidlá boli naša biblia. Lenže žite tak rok a pol – potom vás vypustia a ste v riti.

„Tonka, zabehni do obchodu,“ povedala mi teta, a keď som zbadala, že vyberá plátennú tašku, už som vedela, že zase štyri chleby, lebo u nás sú chleby všade a jedia sa so všetkým, aj s kuracím vývarom tri hrubé chleby na obed. „O chvíľu donesú chlieb, choď, nech bude čerstvý, oco si dá,“ podala mi mince a nakázala kúpiť až päť pecňov. Jeden zožerú hneď, ďalší sa odloží do skrinky a nedožije sa rána a zvyšok napchajú do mrazáka. Úchylné.

Ale zase ísť na chleba je teraz jediná prechádzka, ku ktorej ma donútila, a v pohode. Veď dobre. Obchod je desať minút chôdze tam a desať nazad. Tam idem trochu dolu kopcom, bývame v odbočke pod lesom a ide

sa aj mostíkom cez potok. Keď som bola menšia, zvykla som občas skočiť v horúcom lete do toho potoka a vyčvachtať sa až hore, kde začínali rásť stromy. Teraz chodím bez odbočiek, len po ceste, aby ma nezlákali iné chodníčky. Všimáte tú symboliku, hej?

„Tonka, idem s tebou,“ pripojila sa ku mne Nela od susedov.

„No poď. Daj ruku a stisni, nech viem, aká si mocná,“ usmiala som sa na ňu. Také pekné decko to je. Tuším ešte nemá ani päť. Stisla mi dľaň pre istotu oboma rukami, tak som spravila, že: „Jáááú, rozpučila si mi žabu!“ A Nela rehot, že akú žabu, že to bola ruka. Perfektné sú tieto malé deti, jak to všetko berú. Nerobia si starosti. Nela bola od basy prvý človek okrem tety a uja, s ktorým som sa pustila do nejakého rozhovoru.

„Čo ideš kúpiť?“

„Chleby.“

„Kúpiš mi lízatko?“ zažobrala.

„Aké máš najradšej?“

„Cukríkové!“ vykrikla a v obchode sa vrhla na stôl, do ktorého boli pozapichované guľaté lízanky so žuvačkou. Zrátala som drobné, vyšlo mi aj na sladkosti, kúpila som dve, a kým sme došli domov, stihli sme

ich docmúľať. Potom Nela odbehla kamsi medzi domy, ale keby sa chcela hrať, v pohode by som s ňou ešte chvíľu ostala.

Dala som tete nákup, a presne ako som predpokladala, jeden peceň padol hneď a druhý odložili bokom. Poprava zožratím bude zajtra.

„Po víkende ideme spolu do školy, Tonka,“ zadrel ujo, skoro ma prekotilo. Kukla som sa na neho a hneď vedel, čo si o tom myslím. „Direktorka povie, čo s tebou. Či ti dajú spraviť vyrovnávacie skúšky, aby si mohla ísť do deviatky, alebo či sa vrátiš dokončiť ôsmu triedu.“

„Chcem individuálny,“ povedala som mu, čo už dávno vie.

„Zabudni,“ zarehotal sa, lebo keď ide do nervov, tak sa rehoce. „Cez deň budeš v škole, kto by na teba dohliadal, keď nebude nikto v dome!“

„A ty budeš akože robiť?“ vrátila som mu, lebo on už roky len brigádoval, a keď nebolo kde, tak drepel na svojom chlebovom zadku.

„Si predstav!“ A už som videla, že teta spozornela, lebo ujo zdvihol hlas a hádka bola na spadnutie. „Budem vedúci. Jak sa začne školský rok, ideme celá uli-

ca na aktivačné. A potom starosta povedal, že sa bude opravovať úrad, už stavajú lešenie, dáme novú fasádu.“

„A teba jaké lešenie udrží?“

„Len aby som ti tú hubu nedal tiež zadrôtovať,“ chechtal sa zlostne.

„Tonka, choď po zemiaky,“ skočila do toho teta a začala rachotiť hrncami.

„Zadrôtujem ti tú papuľu neumytú,“ išiel si ujo ďalej svoje, „počkaj, čo budeš mať za tanec, keď sa škola začne, jak si na teba posvietia. Budem ťa mať na očiach.“

„Ty prvý,“ zašomrala som, ale tak, aby to počul.

„Cti si otca svojho i matku svoju,“ priklincovala teta a naschvál som do koša dala navrch zemiaky z kompostu a treskla jej to na stôl, až sa hniloba z nich rozprskla ujovi do ksichtu. „Neprestanete s tým!“ vyhrk-la teta, kým si ujo veľkou dlaňou utieral zemiakové sračky z líc a očí. Dusilo ma od smiechu, sadla som si k nemu a servítkou mu utrela bradu.

„Jaká si ty múdra, Tonka, jak kravské lajno,“ vzdychol si. „A v hlave máš to isté.“

„Aspoň ma nemusia liečiť na chorý mozog. Stačí zavolať hovnocuc.“

„Choď za kamarátmi,“ prehlásila teta, ktorá doteraz

nepochopila, že keď sa po roku a pol vrátite z pekla, každému smrdíte a sami neviete, či ste diabol alebo čert, a baviť sa s ľuďmi môže byť toxické. Vzala som si rádio a išla sa vyvaliť do altánku.

„Čo tu robíš?“ sadla mi na nohy Nela.

„Spím,“ kukla som na ňu jedným okom. „A ty kde furt lietaš?“

„Ja neviem lietať, ty šušo,“ zasmiala sa jak najšťastnejšia zvonkohra. Ale mňa neoklame. Viem, že to nemá ľahké toto dievčisko. Už je, tuším, šiesta v poradí a jej mama zas nosí bubon, každú chvíľu im pribudne siedmy krk. Jej foter robí s ujom na aktivačných a ešte aj pije. S jej sestrou Magdou som bola spolužiačka. Všetci, päť sestier a jeden brat aj s mamou, bývajú natlačení v jednej izbe, nikoho k sebe nikdy nevolajú na návštevu, vraj spávajú tak, že otec je v strede, najmladšie okolo neho a mama s bratom na zemi.

„Počúvaj, Nela, kde máš kamošky?“

„Šak tu,“ ukázala na mňa, „šak ty si moja kamoška.“

„Vidíš to a ja som si to ani nevšimla,“ oprela som sa o lakte a dívala sa na ňu. Bola na tvári celá zaondená, nechty zelené, vlasy samá guča. „Chceš sa hrať na salón?“

„Čo je *salón*?“

„Že ja budem akože kadernička a ty si akože bohatá panička, čo sa prišla dať vyšťafovať.“

„Čo je *vyšťafovať*?“

„A budeš bohatá panička?“

„Hej.“

„Tak ťa vyšťafoviem a uvidíš. Pod', nájdeme ti dajakú kabelku, že akože v nej máš kopy prachov.“ Vysypala som štipce z košíka a Nela doň začala plnými hrstami dávať kamene z cesty.

„To budú akože peniaze,“ vysvetlila.

„Ty si ale bohatá!“

Posadila som ju na starú sedačku, vytrhnutú z auta, ktorú sme v altánku mali ako gauč, a celú som ju dala do poriadku. Bol už večer, keď od nás Nela odchádzala, a tej noci sa mi dobre spalo.

Školské chodby smrdeli presne, jak som si to pamätala. Ani za tie skoro dva roky, čo som do nich nevkročila, ich nedokázali vyvetrať. Ujo sa nekonečne dlho vyprával s direktorkou. Šúchala som v zborovni nohami, zazerala na mňa mladá učka, ktorú som nikdy nevidela, isto jej to liezlo na nervy, takže som s tým ani za nič

nechcela prestať. Taká pekná žena to bola, s bodkovanými gélovými nechtami, asi nie od nás. Určite vedela, že som bola v resoci, ale nepoznala ma, takže ani nezačala na mňa nič hovoriť, a možno sa ma aj bála. Veď feťáčka.

„Tonka!“ zahučal ujo od vedľa. Učka vstala, pootvorila direktorovňu a riaditeľka na mňa mávla rukou, že mám ísť.

„Posaď sa, Tonka,“ povedala pekne. V šiestom ma učila matiku. Nevedela byť prísna, čudovala som sa, jak môže byť direktorka. „S tvojím otcom sme sa dohodli, že by si skúsila na budúci týždeň komisionálne skúšky. Hovorí, že si stále rovnako bystrá, ako si ťa pamätám,“ žmurkla na mňa.

„Ako líška?“ nahrála som jej. Usmiala sa.

„Veď hej,“ kukla sa do papierov a potom zobrala kalendár. „Takto o týždeň v pondelok prídeš sem, pre-skúšame ťa, a keď to dobre dopadne, mohla by si pokračovať v deviatom ročníku.“

Akože, mne to bolo jedno, ale direktorka bola na mňa dobrá, tak som to nepovedala nahlas. Iba som zdvihla ramená, že rozumiem.

„Nejaké knihy by ste jej nedali?“ spýtal sa ujo. „Lebo tam v zariadení musela všetko nechať a nemá svoje.“

„Samozrejme, to by nemala ani tu, deti na konci školského roka učebnice vracajú.“

„Jaj,“ povedal jak negramotný a zachechtal sa, lebo šak nervozita.

„Zabehneme do skladu, vezmete, čo treba,“ zadumala sa a ešte sa do mňa pustila. „Mala si tam školu?“

„Dačo hej,“ povedala som. „Ale nebolo to normálne vyučovanie.“

„Áno, chápem.“ Hovno chápala. Nič nechápala; pani direktorka, ktorej to v živote šlo ako po masle, sa nemohla do mňa vžiť, ale aspoň nepoučovala. „Budem ti držať palce,“ vyprevadila nás z direktorovne a ujo jej tam ešte chvíľu mágal ruku a ona mu tam ešte dačo dohovárala a potom vzala kľúče a išla do toho skladu po knihy. Ja som vybehla, lebo som sa v kancli dusila, a na chodbe som stretla bývalých spolužiakov.

„Toňa, serus, už si dopiekla perníky?“ pustili sa hneď do mňa.

„Také ste v živote nemali,“ odvrkla som, ale s úsmevom. Mať tak ich starosti.

„Vrátiš sa k nám?“ spýtala sa ma Anabela, s ktorou som kedysi sedela v lavici a teraz neviem, s kým sedí.

„Ešte neviem.“

„Aha, tak dobre, čau,“ a ani nič o tom, že keby hej, že budeme sedieť spolu. Už má inú kamošku. Tipujem na Sandru. Tá sedela za nami a dlho sa pchala Anabele do zadku.

„Čo dakedy neprídeš?“ kopol ma do lýtka Igor. Chodí na faru, mali tam stolový futbal a možno aj majú, ak ho ešte nerozbili.

„Možno prídem,“ zaškerila som sa na neho.

„Šak príď,“ volal na mňa, a kým zaliezol do triedy, lebo zazvonilo, zaprel sa do zárubne a na Španiela tam krútil bokmi, dakto mu z triedy tleskal do rytmu. Nevie, či by som s nimi chcela byť zase v triede. Nevie, či by som sa vôbec chcela do školy vrátiť.

Direktorka mi medzitým bez slova vtisla do rúk knihy a utekala na hodinu. Konečne sa zo zborovne vyvalil aj ujo.

„Knihy máš?“ spýtal sa, aj keď nebol slepý a videl, že knihy držím v ruke. „No pod.“

Poobede som zašla na faru. Pozerala som sa najprv iba cez okno. Igor tam hral na syntáku, spieval a pri ňom desať dievčat vo farebných sukniach tancovalo. Spravili dajaký súbor, kým som tu nebola.

„Pekne hrajú, hmmm,“ povedala uznanlivo Nela, ktorá sa skadesi zjavila a zdrapla ma za ruku. Naťahovala krk, lebo okno jej bolo privysoko.

„Počkaj, podvihnem ťa,“ vyložila som ju na parapet a ona hneď začala trieskať do skla.

„Nela, čo robíš!“ odtiahla som ju, ale neskoro, lebo Igor nás už uvidel. „Ježiiiš, mohla si? Teraz ma bude chcieť volať dnu,“ dudrala som a Nela na mňa kukala jak kura z prachu, že veď o to jej išlo, a nechápala, že jej nedakujem, jak mi to všetko vybavila.

„Podťe dnu, obidve,“ zaškrípala Igor dverami a Nela už aj bola medzi sukňami, a keď začal hrať, ona prvá tancovala jak o dušu. Na stole boli šatky, nastrkala som jej ich do gátí, aby mala vlastnú sukňu. Oči jej svietili, lebo ona sukňu nemá. Chodí v potrhaných gätoch po bratovi. Skákala tam jak opica – vyškerená, strašne bola zlatá – a ja som sa opierala o múr a ostatní na mňa zazerali, presne jak som čakala. „Pod' aj ty! Hopá,“ volal Igor, ale pokrútila som hlavou. Pajáca robí Nela, z nej sa tešia. Keď musela vrátiť šatky, lebo ich potrebovali na ďalší tanec, rozrevala sa, tak som ju vzala preč. Hneď pred farou mi ušla.

Doma som sa prehrabala v skrini, na zadných poli-